

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2:50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 4-й пополудня.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндого ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 15 кр. від стрічки.

З політичного поля.

(X) Розв'язане ради державної і вигляди на нову раду все ще стоять на переднім плані політичних розмовань. Börsen Courier в дописи, як каже, з вельми поважного жерела, обговорює останні політичні події в Австрії. Після тих інформацій розв'язане ради державної послідувало задля того, що Чехи під тероризмом радикалів не хотіли занехати обструкції. Розписані тепер вибори рішати-муть про ествовавнє парламентаризму взагалі і конституції. Нема вправді надії, щоби вибори в Чехах були виразом справдешньої волі народу, позаяк запанував там страшений тероризм, на всякий однак случай склад нового парламенту і спосіб виконуваним народних прав (які, що правда, в останніх часах стали народним безправем) буде указкою для правительствя що-до дальшого єго поступованя. Здає ся, що час експериментів і вижиданя минув уже в Австрії. Ніколи ще в Австрії не приступали до виборчої урни в поважнійшій полсженю. Всі політичні ріжниць повинні уступити супроти питаня про ествовавнє парламенту. Яка буде доля будучого парламенту і яка доля жде конституцію? Хтож зуміє відповісти на се питанє, яке кожному насуває ся на уста? Дописуватель Börsen Courier-а кінчить бажаюєм, щоби Австрия перебула щасливо се переспленє і щоби монарх не був приневолений відобразити народам часть прав, які їм відступив. Відомо загально, з яким важким серцем хвапив ся великодушний монарх сеї ultima ratio.

До подібних висновків дійшов також бар. Діпавлі, що промовляв недавно в Мерані. Повторив майже вповні свою про-

мову проголошену в Шляндерс. Виступив дуже рішучо против обструкції і запевнив, що католицке сторонництво буде її побожувати, звідки-б она не походила. Що-до язикового питаня заявив ся бесідник за дорогою порозуміня народів, бо се одинока дорога, що веде до ціли. Зазначив на останку, що на случай невдачі сеї «останньої конституційної проби» грозить народам абсолютизм, якого небезпечність є всім ясна.

Замітний є також голос півурядового Fremdenblatt-у про трутнівске віче німецьких лібералів і національних радикалів. Резолюції ухвалені на сїм вічу, каже сей орган, мають одну велику недостачу. Чули ми знов про національну програму, алеж чи ся програма може бути здійснена в часі, коли на передній план висунуло ся питанє ествовавнє парламенту? Яку-ж вартість може мати національна програма, коли не винайдено способу, який уможливив би її переведенє. Не вистарчає чеському державному праву противставити державної єдності. Першим питанєм, яке треба розв'язати, се справа привернення парламентови спроможности до праці. Що-до сеї кардинальної точки політичного положеня німецькі ліберали не дали ніякої заяви, очевидно з тактичних причин. Національні домаганя Німців остануть на папері, наколи не стануть для них отвором двері парламенту. А шкода, каже Fremdenblatt, що Німці не висловили свого погляду, як би зробити парламент спроможним до праці, бо мали-б ми яснійший погляд на будучину, а се вже багато варта.

Нас Naroda обговорює виборчі маніфести консервативних сторонництв і річ п. Яворского і каже, що они не є прихильними проявами для Молодочехів. Інколи чути голоси про політику вільної руки. Се розбуджує в Чехах надію, що не будуть они зовсім відокремлені і не будуть

приневолені перейти під ярмо німецького державного язика. Сей дневник противставить програми всіх сторонництв давньої правиці, які змагають до удержаня парламенту, молодоческій програмі, що стремить до розбитя парламенту. Чеські виборці повинні отже раз дізнати ся, чого бажають їх заступники. Говорить ся також про абстиненцію. Нині она прямо погубна, бо Німці були-б з неї вельми раді і перевели би скодифікованє німецького язика посередничого. Инакше звучать виводи Narodn-ix List-ів. В останній статі звивають д-ра Кербера, щоби станув або по стороні Чехів або Німців. Дотеперішня хиткість повинна раз устати. «З нами або проти нас», повинно бути нинішнім окликом, зверненим до правительства. В конституційній державі не може меньшість верховодити над більшістю. З иньших часописий замітний голос Bohemi-i, в яким нападає на l'olitik, що нібито она змагає до привернення давньої коаліції з часів кн. Віндішгреца.

Предметом широкої політичної розправи в дневникарстві стало письмо президента австрійських міністрів д-ра Кербера до провідника австрійських Італійців барона Мальфатого в справі т. зв. автономії південного Тиролю, себто поділу сего краю на часть німецьку та італійську. Письмо се д-ра Кербера є документом перворядної ваги і має засадничє значінє, бо має припоровленє анальогічне до бажаного поділу Німців в Чехах і части Русинів в Галичині. На домаганє поділу сойму на курий, а краєвого виділу на секції відповідає др. Кербер дуже рішучо: «Правительство мусить обставати при кардинальнім домаганю, щоби єдність Тиролю, так як она від віків єствує, була удержана не лише на полі краєвого законодавства, але й на полі краєвої адміністрації і бюджету, приділених конституційно репрезентаций краю». Краєвого сойму, каже др. Кер-

17

ВІСПА.

Оповіданє Вацлава Космака.

З чеського переклав Я. Юлєв.

II.

По двох літах.

(Далі).

— Як можу я вам се зараз сказати? Почекайте, порадимо ся.

— Зіаєте, пане Свобода, я мушу скоро женити ся, а як у вас не буде з сего вічо, мусів би я, хоча не радий, деінде глядати собі щастя. Сказати вам, що застрілю ся, як не дістану Марії, се була би глупота. Такі любовні вісєтницї нічого не варті, — ви се знаєте. Головна річ — мати гідну жінку, дбати про неї і вже. Отже як? Буде що з того?

— Що тичить ся мене, я на те годжу ся, але не можу обіцати, аж пораджу ся. Прийдіть до нас незабавки знову.

Подав єму руку, Чуба потряс її і пішли далі.

На горі сиділа Маня з молодцем. Він був роз'ярений.

— Чого ви насупили ся? — питала Маня.

— Той ледащо Чуба заєдно дражнить мене тим арештом. Що він тутки хоче?

— Татко єго запросили.

— Коби я вже мав лісничівку, не ходив би він ту довго — за се єму ручу.

— Як то думаєте?

Молодець не відповів, але глянув Мани в очи зором, в яким відбивалось ціле єго серце. Маня зарум'явила ся і спустила очи.

— Маню, подайте мені руку, — спросив Осип.

Маня подала єму руку.

— Маню, чи я довго мусів би старати ся, аби мати дома паню лісничову?

— Я не знаю. Що мамця і татко —

В тім дали ся чути на сходах кроки. Маня встала і пішла до вікна. Двері відчинили ся і увійшла мати з папом ад'юнктом. Коли зобачила, що Маня була сама з молодцем, почервоніла і сказала остро: — Маню, ти не могла доглянути кухні? Чого ту сидиш?

— Я не могла лишити пана Добрака самого.

— Таж він був би також трафив до огороду.

Маня відійшла, а молодець зарум'янів ся аж по вуха.

Пришов Свобода з Чубою. Вони балакали з собою, посесорка з ад'юнктом, а молодець стояв сам одпн. Сей, видячи що є злишний, взяв шапку і попрощав ся.

— Уже ідете пане Осип? — питала ся пані Свободова. — Могли би єще зістати.

— Дякую, загляну далі.

— Так з Богом, — сказав Свобода і подав єму руку. — До скорого побаченя.

Молодець пішов. В сївех пристанув — але Маня не показала ся. Повний гнїву пішов з двора прямо до Чезина. Там в корчмі грала весело музика. Там хотів розвеселити ся. В дорозі доперва упорядкувало ся єму все в голові. — Так ось що думав, — він убігає ся о Маню, той лайдак Чуба і той старий молодець ад'юнкт, і ті їм милійші, чим я. Но найтам! А вона навіть з кухні не вийшла, як учула, що я відходжу. Також добра. Осипе держи ся, будь муциною! — Пішов скорим кроком до корчми. Коли би був видів, що Маня сиділа в покоюку сумна і бліда, коли відходив, і з вікна за ним дивила ся, не пішов би був за жадну ціну до корчми на музику.

(Далі буде).

нацять, де Русини поселились в числі від кількох до кільканадцять тисяч душ. Найбільші з них є Ірландополіс і Ріо Кляро, віддалені від себе на яких 150 км., а від Атлантичного океану звинч 500 км. З поменших наведемо Жангаду, Сан Барбаро, Цюцену і др., де число Русинів доходить від кількох до 10 тисяч душ.

— **Селянське віче**, що відбуло ся в суботу у Львові, покінчило свої наради по четвертій годині пополудни. Крім справи про збірні громади, закон ловецький та інші прийшло до нарад над проектом Гупки про неподільність хлонських ґрунтів. Ухвалено вносити протести.

— **З виборчого руху**. Ситуацію передвиборчу в Коломиї так описує «Газета коломиїська»: «Курію IV. цілком неприготовану заскочила категорична заява д-ра Окуневського, що не кандидує. «Одна сорока з плота, десять на пліт». Просто, але дуже влучно представляє се ся посло виця ситуацію по заяві д-ра Окуневського. Др. Трильовський, др. Кульчицький, др. Дудикевич, якийсь професор зі Львова, одним словом, цілий ряд імен вимінюють яко кандидатів з тої курії. Д-ра Трильовського, радикала der schärfsten Tonart, не допустить правительтво; кандатуру д-ра Кульчицького, котрий сам єї не ставить, уважають Русини як передвчасну; др. Дудикевич також не хоче про се знати, що кандидує. Однак апетити є і є аспірації... Буде, що схоче правительтво, наколи схоче...»

— **Крадіж на почті** До дирекції почт і телеграфів у Львові наспіла в суботу телеграфічна вість з Турки коло Хирова, що до тамошньої почти вдерли ся попередньої ночі злодії і забрали з каси 5.200 корон. Тамошний почмайстер, п. Брисевич, перебував тоді у Львові на з'їзді почмайстрів. Близших вістий що-до крадіжки на разі нема.

— **Як робить ся вино**. В Соколові в Росії дня 27. вересня відкрила поліція потайну лабораторію вина «угорського» в домі якогось жиди Іойни Літевка. Найдено там всьо, що треба: омшені бутилки, фільтри і кілька бочок... сірчаной кислоти. Вино тої якості продавано — як пересвідчено ся — по 1.20 або 1.50 рубля.

— **Покараний злодій**. Оноді рано в Варшаві найд-но на одній з бічних улиць тяжко раненого в голову 18-літнього молодця, Ванька. Спершу думано, що публік допустив ся самоубійства, однак незабаром відкрито причину его смерти. Ванько з еще одним волоцюго видранав ся в ночи на стовп від електричних провідників та хотів украсти грубий дріт. Одна електрична струя убила его на місці і він падаючи, потовк ся в голову. Его товариш зі страху полишив убитого на місці, а сам дав ногам знати.

— **Пчола замість почтового голуба**. Один з фермерів західної Англії внав на щасливу гадку, пересилати листи за посередництвом пчол. Відбуває ся се в такий спосіб: За помочю фотографічного апарата робить ся мікроскопійну знимку з листу, яку описля прикріплює ся на кадовбі пчолі. Випущена пчола відлітає по свого улія, хотія би він не знати як був далеко, і приносить зі собою лист.—Наколи се донесене правдиве, то пчола могла би віддати неоцінену прислугу підчас війни. Чейже не найде ся такий стрілець, щоби міг єї перехопити.

— **Заговор на президента** Сполучених держав Мек Кінлея. Подана недавно телеграфічна вість про заговор на жите Мек Кінлея потверджує ся. Атенат мали сповнити Італійці, котрих не удало ся до тепер зловити, хоч власти натрапили вже на сліди злочинців, а один з них має укривати ся в чієсковім мундурі. В місті Кантоні, котре вибрали собі злочинці на сповнене атенату, панує велике обуренє на анархістів, а мешканця президента стережуть агенти поліційні. Доходження поліції виказали, що оба Італійці належать до тої самої банди, з якої вийшов Брессі, убійник короля Гумберта.

— **Змія в пончосі**. Рідке нещастє стрітило недавно якусь аматорку грибового шпорту в Маркірхен в Саксонії. Пішла она в ліс на гриби, і зняла з ніг черевки, щоби забавитись в квайпівське ліченє. Черевки з пончолами лжинула в рові. Коли повернула і надягнула одну пончохоу, почувла в ній щось жавого, а описля сильний біль здригнув єї нерви. В пончосі находила ся їдовита змія. Не помогло підвязанє рани, бо заки она повернула домів, нога опухла, а їд розійшла ся по цілім тілі.

— **Смерть від грому**. В Берездівцях дня 2. с. м. над раном около пів до пятої настала буря з громами, якої сего року може ще не було. На пасовиску пас хлонць коні на припові, держачи їх в одній руді, а в другій парасолою. Нараз вдарив грім в парасоло та убив хлонця і коні. Тіло нещасливого хлонця було страшно попечене.

— **Обида прокуратора і судий**. В процесі тернопільського прокуратора Бережницького і судий Бейнарвича, Дрималика і Дудровича против д-ра Морґенштерна редактора адвокатського органу «Das Barreau» о обиду чести запов вирок, засуджуючий д-ра Морґенштерна на грошеву кару 100 корон зглядно 48 годин арешту, на заплату коштів процесу і на оголошенє виroku судового в найблизшій числі часописи «Das Bar-

reau». Обжалований зголосив відклик що-до вини і кари, а прокуратор по причині низького виміру кари.

Телеграми.

Відень, 8. жовтня. Угорські міністри Яль і Гегедусі прибули сюди на конференції.

Прага, 8. жовтня. Б. віцепрезидент чеського клубу, др. Пацак, у відповідь на бесіди Діпавлього і Яворського, виказує в просторій статі, що б. правила причинила ся до парламентарних безпорядків тим, що свого часу не підперла справедливого жаданя Чехів, щоби знесено тайні розпорядження Кіндінґера і Стрібала. Ся нерішучість правилі осмілила правительтво до розв'язаня державної ради з всіма наслідками сего чину.

Прага, 8. жовтня. Б. посол Енгель заперечує поголосці, мов би він не бажав кандидувати, бо він зобов'язав ся перед цїсарем приборкати обструкцію.

Прага, 8. жовтня. Герольд виголосив бесіду в молодоческім клубі, в якій завзивав Чехів до солідарности, однак не згадував при тім про обструкцію. Що-до сего напрямку політики завважав, що правительтво і Німці бажать собі чеської обструкції, щоби зізолувати Чехів і рядити против них.

Білгород, 8. жовтня. Перський шах прибув вчора сюди. На галевім обіді оба монархи пили взаїмно своє здоровлє.

Льондон, 8. жовтня. До тепер вибрано 322 правительственних кандидатів, 90 ліберальних і 55 націоналістів.

Шангаї, 7. жовтня. Віцекороль повідомив підчинених собі урядників, що деґрадація визначних членів двірського сторонництва наступила в наслідок жаданя чужих держав.

Руский народний театр.

„Сербин“, драма в 5 діях, а 6 відслонях І. Тобилевича, Карпенка Карого. В степовій корчмі, у хорошої шинкарки Насті (п-ні Бучманівна) гуляють, пють козаки. Заїздить туди і козак Сербин (п. Стадник) в дорозі до запорозького полковника Софрона та присідає ся до пючих. З Сербином їде его прибічник, татарин Кузьма (п. Рубчак) великий жеруи і ще більший харциза, що як той тигр ласий на людську кров. За часочок надїздить також до корчми козак Данило, поспішаючи також до Софрона. Сербин має тую саму думку, що Данило: засватати Софровову сестру Ялину і так тут в корчмі шукає вже притоки зі своїм суперником. Приходить до такої колотнечі, що Данило хватає аж за шаблю, але вкінці товариші розбороняють і оба они відїздить з наміром, старати ся на свою руку о ласкавість Ялини.

Небезпечно то відбити дівчину зарученому козакови. Знає про те Сербин, але не вагаєсь ні хвилі. На скорім кони він випереджає свого суперника, а вприсившись в дім полковника, в гостину, уміє зараз на вступі здобути собі прихильність Ялини. Полковник Софрон, старший вже, а безженний козак довідав ся як-раз про тиху любов молодої козацької дівчини Марти до себе, і радий свому щастю, не бачить лиха, яке довкола него заклывує ся. Він заняв ся цілком походом на вражих бісурменців, що знов чорною хмарою напали на українські хутори і радий, як найскорше і найуспішнійше покінчити виправу, щоби після неї міг довершити власного щастя вінчанєм з любовою Мартою. Але от і надїхав Данило. Він відкликає ся на свої права як наречений. Софрон не зломить свого слова нізащо, але Сербин заходить ся тайком коло дівчини та намовляє єї на сходини у гайок. У Сербина була гадка викрасти дівчину, але за порадою татарина, він рішає ся спрятати Данила зі сьвіта скритоубійчим ножом, а Софровови завдати тругини в пиві. Але Данило сторожить свого суперника. Він підслухує его намови, як Сербин вговорює Ялину, щоби «для привороту» всипала порошок братови до пива, коли буде его частувати по повороті з походу. Не здержав ся Данило, стрілив до підлого харцизи, але его не поділив. Та за те описля остерігає Софрона, яке єму грозить небезпеченство.

Софрон не може повірити, щоби запорожець міг мати такі підлі наміри. Тому то, коли

оба суперники станули собі до очий, а Ялина на запитанє свого брата осьвідчає, що она доперва тепер пізнала, що таке любов, і що всім серцем покохала Сербина, Софрон згоджує ся на вибір Ялини, однак під услівєм, що вінчанє відбуде ся аж за три роки, щоби можна переконатися, чи тота любов є правдива і постійна. Із тим рушають всі в поход, а Ялина заявляє, що скорше в монастир піде, чим з ким другим звінчає ся.

Через час вертають козаки з щасливого походу. Данило поляг у поли та не славною смертю на поли битви, але від скритоубійчої руки в таборі. Всі вказують на Сербиного татарина, як на справцю сего злочину. Софрона, покритого новою славою, витають хлібом-солюю, а сестра Ялина жде его на порозі з почастунком. Але Софрон немов то на radoцах скорочує речинєць вінчаня Ялини і Сербина, дає свій привілз хотьби завтра звінчатися і каже їм пити поданє пиво за своє здоровлє. Ялина готова випити і по тім пізнає Софрон, що она несьвідомо злочину, а Сербин шукає всяких викрутів, а вкінці ніби ненарочно пускає чарку на землю і виливає пиво. Софрон каже вязати душеґуба, а він витягає зза пояса фляшочку з сильною трутиною і отруює себе, а потім ще і проколює ножем. Ялина божеволіє і їй привиджує ся якась гадюка... На тім кінець — страшний кінець!

Як вже видно з сего змісту, є се більше повість, чим драма. Лише кілька побутових сцен, як гуляє запорожців в коршмі, козацька «вулиця», нарада старшини козацької, поворот з виправи та загальне, історичне тло штуки мають в ній вартість. Однак на жаль, єї сцени вийшли в нашій театрі так, що зовсім добились штуку. В тих козаках не було ні каплі козацької крові, ні бесіди козацької, ні рухів, ні завзяття, ні звичаїв. Та і у зверхній шаті вистави режисерія не виявила сего шістизму, якого можна би і треба жадати для історичних штук. І так пр. костюми були дуже невірні і мішані, козаки, вибираючись у поход і вертаючи з него, не мали жадного узброєня: дві козацькі дівчини були вистроєні, як польські шляхтянки в контушах, а иньші навіть кафтанів не мали — жадна-ж не була одіта в байбараку, як вірній одєжі з того часу. Двір сотника представляв якийсь фронт палати, чи костела, уживаний до опереток, а на прийяте полковника після походу, вивнесла сестра єму пиво — в бутельці від вина! Цікавою була також сцена збираня суніць, де дівчата ані їх не їли, ані не збирали до коробок, ані горняток, лише кидали суніці... до запаски! Тож і публіка робила ріжні здогади, що они таке збирають: чи гриби, чи хрущі, чи ще щось поганійшого?

Що-до п. Стадника в роли Сербина не можемо робити закидів, хотія він не вдоволив нас зовсім. Ся роль є справді дуже трудною, а тяжко жадати від актора, який з потреби двигає на собі репертуар прихожий і зовсім не прихожий до его психічних і фізичних прикмет, щоби у всіх сих ролях вийшов добре.

Що-до других артистів належить ся похвала п. Ніжакковскому за спокійне і зрозуміле переведенє ролі полковника Софрона і п. Рубчакви за знаменитий тип татарина-харцизи. Пна Гембицка виглядала дуже хорошо в ясній перуці, хотія кольори єї костюму були за поважні для дівчини-недолітка, і грала зовсім поправно; пні Рубчаква мусить здержати скорість своєї бесіди, щоби взагалі можна говорити про єї відданє ролі. Осібна згадка належить ся п. Шереметі за епізодичну роль старого козака-дїда, та п. Твардизевичови, який один зі всіх умів прибрати замашистий, козацький тон в рухах і бесіді.

А правда, був ще і дебют. Виступав перший раз новий член дружини, п. Монастирський в роли Данила. Дебютант показував весь час своєю грою, як не повинно ся грати. Его рухи були бавальні, а при тім претенсіональні, так і разили якоюсь грубою манєрою з провинціональних театрів; его бесіда переривала ся за кожним словом і робила вражінє їзди по груді; до того всего дебютант не умів ролі аж до неприличности. Бажаємо новому адептові штуки як найліпшого поводження, але як-раз для того радимо щиро: не туди дорога! Треба зачинати від початку і вчити ся богато і завзято.

бер, не вільно понижати до ролі тіни репрезентації (Scheinvertretung) і взагалі відкидає він всяке «творене нових одиниць політичних на територіяльній підставі, відкидає рішучо ідею т. зв. автономії народностей, вказуючи на «запоручене конституцією рівне узгляднене потреб всіх народностей в державі». Др. Кербер не допускає отже розкавалковування коронних країв і висловлює се отими рішучими словами: «Признане самих ріжниць племінних також в економічних справах, отже конструоване нових творів політичних в державній організації, доводило би до змін, за які не прийме одвічальности ніяке правительство».

В заграничнім дневникарстві замітна стаття париского Temps-а з нагоди з'їзду французьких соціялістів в Парижі п. з. «Анархія соціялістична». Варто навести з сеї статі деякі частини. «Бачимо отже сторонництво, яке наміряє нагнути весь сьвіт в залізній карности, коли само в собі не може погодити ся і представляє ви довище цілковитого розладу. Се справді вельми комічно, а сей комізм вельми поучаючий. Сей з'їзд дає нам іменно образ, яка би то була та соціялістична суспільність. Допустім, що соціялістична суспільність загорне владу, тоді опинили-б ся ми на тій точці. Ті самі причини викликають ті самі наслідки. А конгрес виказав: 1) духа ненависти, який оживляє соціялістів і понукає їх взаємно пожирати ся, а понукавав би ще більше, як би ставка була більше варта; 2) суперечність між духом поваги а дитячою, лишеною звязи теорією, що до якої притім нема найменшого непорозуміння. І з того поводу побіда соціялізму становила би лише сигнал до неможливої анархії. Соціялістичний міністер Мілеран зрозумів докладно сі наслідки і зовсім зрік ся в своїй практичній діяльності правительственній здійснення програми соціялістичного сторонництва. Тим однак накликав на себе неумолиму ненависть соціялістів».

Д О П И С Ь.

З Бузеччини.

Дня 4. л. жовтня о 4. год. пополудни відбули ся в Буску перші загальні збори філії Руского Товариства педагогічного. На зборах явило ся сорок кілька осіб, межі котрими чотири пані (не-учительки) і сім сьвященників. З присутних виписало ся 21 осіб в члени товариства, прочі були вже давнішими членами. Зібраних повитав о. Віктор Бзерський, парох Гумніск, яко голова тимчасового відділу — вказав на обставини, серед яких філія завязувалась а піднісши значіне Руского Товариства педагогічного в нашім народнім розвитку, просив о діяльну підпору для сеї нової дочки, бо сего честь наша народня вимагає. Відтак о. Лиско, сотрудник з Буска, відчитав привіт від центрального відділу і поручив на провідника зборів о. І. Захариясевича, пароха з Желехова, а на секретаря п. Василя Ладу, учителя з Деревян. По отриманю голосу п. Степан Свертас, учитель з Буска, відчитав і пояснив важніші місця статута — відтак приступлено до вибору голови і відділу. Головою вибрано о. Єзерського; відділовими п. Ст. Обертаса, о. Василя Лиска, п. Прихідка, учителя з Пітрич, п. І. Коссара, учителя з Руслова; заступниками відділових п. Шмату, учителя з Побужан і п. Наливайка, учителя з Вільшаниці. По виборі наступили внесення членів, з котрих замітніші: о. Сидора Зельського, пароха Млятина: 1) щоби віднести ся центрального відділу в справі заснованя руских кружків педагогічних на лад існуючих польських, 2) щоби заохочувати селян посилати здібніших хлопців до шкіл середних і де можна, з патріотичним пожертвованем без винагороди в вільних хвилях приготувати їх до вступних іспитів; п. Обертаса, щоби заводити по селах науку аналіфабетів; о. Дороша з Ракобуг, щоби члени філії відносили ся прихильно до читалень, які по їх селах існують, уважали їх продовженем науки, яку подала школа і всіма силами причиняли ся до їх розвитку — а де

читальні нема, щоби старали ся єї в найкоротшім часі заложити; п. Коссара, щоби товариство яко педагогічне уділяло на пернім плані підпору педагогічну і методичну самим учителям — а яко товариство руске помагало їм допровадити до поправного вислову в рідній мові і до правильного наголосу, бо се спинає неодного відзивати ся по руски на конференциях учительских. Промавляли єще о. Захариясевич, о. Лиско, п. Мацюк, п. Нос, п. Цепух і п. В. Лада — а о. сов. Е. Петрушевич, місцевий парох закінчив ряд сердечних промов візванем ПП. учителів, щоби они працювали над вихованем молодого руского покоління в згоді з духовенством, бо школа се дочка Церкви, що переняла на себе частину з сих обовязків, які первісно сама лише Церков сповняла. Відтак голова подякував бесідникам за інформації уділені виділови, а відкликуючи ся до одушевлення з яким промавляли, просив о такеж одушевлене, до роботи в сій новій організації, бо лише тоді она відповість своему великому завданю — і сим заклав збори. По замкненю зборів зараз під проводом о. голови відбуло ся засідане виділу, котрий уконституовав ся в сей спосіб: заступник голови п. С. Обертас; касиєр о. В. Лиско; секретар п. Коссар; контролор п. Прихідко. Порішено відбувати засідання виділу що місяця по можности в латинські сьвята.

В. Є.

Китайські крутії.

Розв'язане китайського питання стрічає великі перешкоди в китайській дипломатії. Європейські держави, що раді би покінчити сю цілу коштовну авантуру, не мають просто з ким переправляти. Раз виступає віцекороль Шантай з Шангаю, як речник китайського двора, раз Лігунгчан, то знов Шенг — але на їх повномочія не можна спустити ся. Недавно тому обвістили оба послідні достойники, що кн. Туана іменував цісар канцлером держави та наділив достоїнствами з підвищенням ранги. Очевидно числили при тім китайські дипломати на Росію та Америку, які рішили ся уступити з Пекіна. Але іменованем Туана осягнули як-раз противний успіх, бо се прийняли всі держави як провакацію і тим тісніше злучив ся zagrożений вже концерт держав.

Тож недавно і без жадного переходу китайська дипломатія вчинила цілковитий зворот, сам цісар Квангсу взяв перо до рук і написав до німецького цісаря письмом такого змісту:

«Є. В. цісар китайский пле Є. В. цісарєви німецькому своє поздоровлене. Того, що Вашого Вел. посол бар. Кеттелер погіб нагло яко жертва вибухлої ворохобні, ми вже дуже жалували і сумували над тим. Созпорядженем з инішного дня наказуємо, що за помершого при однім олтари має бути принесена жертва і ми приказали великому секретарєви, Кунканови, щоби він зложив на олтари жертву напиткову. Старші торговельні надзирателі північних і полудневих портів одержали рівночасно приказ, поробити всякі приготування до перевезеня тіла до вітчизни. При приїзді тіла до Німеччини розпоряджаємо принесенє другої жертви на олтари, і поручили то зробити віцепрезидентови міністерства фінансів Лунгочіанови. Тим хочемо дати вираз нашого горя і нашої памяти о помершім. Німеччина удержувала завсіди дружні зносини з Китаєм, длятого маємо кріпку надію, що Ваше Вел. будете боронити великих спільних інтересів Китаю і заграниці і длятого пустите в непамять всякий гнів, щоби можна як найскорше заключити мир і згоду на вічні часи. Того ми з цілої душі бажаємо і того як найбільше сподіваємо ся».

Се письмо не має дати, ані місця, з якого було видано. Китайский двір не хоче зрадити місця свого побуту «білим чортам», аби тим легше міг туманити їх. Мандарини думали при тім певне, що німецький цісар відповість остро, з властивою собі безглядністю, а тоді може буде против него роз'єднати більше миролюбні до Китайців держави. Однак цісар Вільгельм відповів ось як:

«До китайського цісаря. Я, німецький цісар одержав телеграму Єго Величества китайського цісаря. Я довідав ся з неї з вдоволенем, що В. Вел. стараете ся, погане і висьміває всюку

культуру убитє мого посла спокотувати після звичаю і принципів Вашої віри. Але я яко німецький цісар і християнин не можу сего злочину уважати спокотуваним жертвеним напитком. Побіч того убитого посла стануло перед престолом Божим велике число братів християнської віри, єпископів, місіонарів, жінок і дітей, котрі задля своєї віри, котра є і моєю, погibli смертию мучеників і виступають яко винователі Вашого Величества. Чи за то все стане жертва напиткова Вашого Величества? Не роблю Вашого Величества одвічальним за обиду, якої допущено ся против посольства, яке у всіх народів уважає ся за ненарушиме, ані також за ті прикристи, яких нароблено так многим народам, віроісповіданям і підданям Вашого Величества, що належать до моєї християнської віри. Але дорадники престола Вашого Величества, урядники, на котрих голови спадає вина за пролиту кров, за злочин, котрий страхом наповняє християнські народи, мусять відкокутувати за своє погане діло, а коли Ваше Вел. віддасте їх на заслужену кару, то я буду уважати то за спокотуване, яке вдоволить християнські народи. Коли В. Вел. схочете подати мені до того Вашу цісарську руку і прийняти при тім підпору репрезентантів всіх беручих участь народів, то я з моєї сторони пристаю на то. Я би також повитав і поворот Вашого Величества до столиці Пекіну в тій цілі. Мій генерал-фельдмаршалок граф Вальдерзе одержить приказ не лише прийняти Ваше Величество після ранги і достоїнства, але також і подати Вашому Величеству всяку войскову охорону, якої бажаєте, а якої Вам може потреба против ворохобників. Та й я бажаю мира, але такого мира, котрий би спокотував вину і всім чужинцям в Китаю дав повну безпечність житя і тіла, майна і добра, а особливо свободного виконуваня віри».

Всі держави одобрили єнунціацию німецького цісаря і європейский концерт не дізнав і тепер жадного потрясеня. Ввиду сего зявив ся Лігунгчан в Тієнтіні і Шенг в Шангаю з едиктом цісаря, також без дати і місця, в котрім прирікає ся торжественно покарати Туана. Але яке покаранє сцнтали європейські дипломати? Відняте уряду і княжого достоїнства у самого Туана видалось за мало. Америка була першою, що виступила з жаданем покараня смертию єго і ще сімох головних проводирів Боксерів.

На тім тепер станула справа, а китайські мандарини придумують на ново, якби спасти голови своїх приятелів, покладаючи єще надію на виступленє Росії, яка не хоче сеї кровавої сатнефакції. Але на всякий спосіб Китайцям не удасть ся розбити єдність цивілізованих держав і винних досягне справедлива кара. Однак сям ще не покінчить ся китайська квестія і тоді виступить далеко трудніше питанє: винагородженє воєнних коштів для держав, які через китайске крутіїство і проволіканє справи, ростуть до незмірних сум. Тому то теперішні дипломатичні кроки можна уважати лише початком далекого ще кінця.

Н О В И Н К И.

— Календар. Ві второк: гр.-кат. Івана Богосл.; рим.-кат. Вішентого Кад. — В середу: гр.-кат. Калістрата; рим.-кат. Франціска.

— В Підволочисках проголосав п. Будзиновский, кандидат на посла з округу Тернопіль-Збараж-Скалат, засаду, що «для руского посла, вийшовшого з волі народу, нема місця в правіці». Але се не досить сказати, щось заперечно, а треба було сказати, де для себе бачить місце п. Будзиновский на лівіці? Очевидно в соціально-демократичнім клубі! Нехай же се скаже заздаль і не поступає так як др. Яросевич, що по хребтах руских сьвященників і селян видрапав ся на гору, опісля якийсь час їх туманив, що він є лише госпітантом соціялістичного клубу, а на останку таки там зовсім потону в надії на прожиток з того сторонництва. Сіага pacta!

— До Прудентополіс в бразилійській Парані відїздить нині о. Малиняк, монах Ч. С. В. В. Ся оселя, в трех четвертинах замешкана Русинами, має стати ся огнищем просьвітного житя тамошних виселенців-Русинів. О. Малиняк буде видавати в Прудентополіс часопись «Бразилійську Русь», якої метою буде зорганізувати тамошних Русинів проти заборчих впливів инішних народностей. Доси між рускими колоніями в Парані нема майже ніякої злучки, а є їх кілька-

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1900.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
1-35	6-10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня		6-25	до Лавочного (Мункача, Пешту)		
	6-20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова		6-30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний		
	6-46	з Брухович, шод. від 13. мая до 16. вер. вк		6-43	» » » дв. Підзамче		
	7-45	з Янова		6-35	до Станиславова, Підвисокого, Потутор		
	7-40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		8-30	8-40 до Кракова (Відня, Варшави), Стружа		
	8-00	» » » на дв. головний		2-55	9-00 до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 15. вер.)		
	8-05	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия		9-15	до Янова		
	8-15	з Сокала, Рави рускої		9-25	до Підволочиск, Бродів, Гусятин дв. Підз.		
	8-50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.		9-42	» » » дв. гол.		
	11-45	з Ядослава і Любачова		9-55	до Чернівців, Станиславова		
	11-55	зі Станиславова (Кересмезе, Потутор)		10-20	до Сокала, Белзця, Рави рускої і Любачова		
	12-55	з Янова		1-25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в не- дїлі і свята		
	1-15	зі Сколього, Стрия, а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.		2-15	до Брухович від 13. мая до 15. вересня в недїлі і свята		
2-20	3-14	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)		3-05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.		
2-35	5-17	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.		3-15	до Янова шоденно від 13. мая до 16. вер.		
	5-40	» » » на дв. голов.		3-26	до Брухович шод. від 1. мая до 16. вер.		
1-45	5-45	з Кракова		3-30	до Ряшева, Хирова, Любачова		
	5-55	з Чернівців, Іцкан					
	6-00	з Сокала, Белзця і Любачова					
Ніч				Ніч			
8-40	7-24	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)		12-40	6-10	до Станиславова	
2-31	8-28	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)			6-13	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б. а від 16. вер. до 30. марця 1901 шоденно	
12-20	8-50	з Брухович від 13. мая до 16. вересня шод.			6-20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	
	9-23	з Янова шоденно від 1. мая до 15. вер.			6-50	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша	
	9-45	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадона			7-10	до Тернополя дворець головний	
	10-00	з Чернівців, Букарешту, Гусятин, Потутор			7-33	» » » дворець Підзамче	
	10-15	з Лавочного (Пешту) Хирова			7-25	до Сокала і Рави рускої	
	10-12	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.			7-48	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і св.)	
	10-30	» » » на дв. голов.			9-12	до Янова від 1. мая до 15. вересня	
	12-05	зі Стрия, зі Сколього від 1. мая до 30. вер.		2-51	10-40	до Чернівців і Іцкан	
	3-12	з Підволочиск на дворець Підзамче			10-50	до Кракова, Відня, Варшави	
	3-35	» » » на дворець головний			11-00	до Підволочиск, Бродів дв. голов. і дв. Підз.	
					11-25	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора	
					4-15	до Брухович від 13. мая до 17. вер. шод.	
					4-45		

ЗМІТІА: Ця нота чекить ся від 6 год.и вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейскій рівнять ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіпких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети вського рода і розклади їзди.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перехованя папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важкі документи.

Під тим względом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійш зарядження. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Вєч. Духовєнству і всїм вірним Впрєосв. Митроп. і Прєосв. Еп. Ординариатам всїх трех єпархїй, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскї зваряди, збіжє в зерні і соломї, сїно в стогах і будинках против шкїд огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносивть:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.
Резерва премїї	148.480	»	—	»
» спеціальна	1.684	»	80	»
Фонд основний	72.000	»	—	»
» емерітальний	18.166	»	60	»
			486.145	кор. 92 сот.

Тарифи «Дністра» дуже уміркованї, услїя обезпечень корисні, а шкоди ліквідують ся безпрєослочно. До кінця 1899 року вносивли виплаченї шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Полїси «Дністра» приймає Банк краєий і Каса ощадности у Львовї, Колсмії, Ст. Мєстї, Долинї, Святинї, Городенцї, Терєбовлї і Залїщиках при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товариствї взаїмних обезпечень в Краковї, котрє дає найкориснійшї услїя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає полїси і квїти в рускїм язїці. Зголошеня о удїленє агєнций в окрєстностях, де нема близько агєнтів «Дністра», приймає ся.

«Дністеръ» виплатив агєнтам по ковець 1899 р. провїзїї 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дїм «Просьвіти»).

Позички для членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. «Дністеръ» на 5 1/2% і 1% додатку на кошта адм.

Товариство взаїмного кредиту „ДНІСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дїм «Просьвіти»).

удїляє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителїв або за інтабуляцією, над 500 корон тїлько за інтабуляцією на першїм місци, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт. Сьвященники, не посїдаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителїв предложити єше полїсу житєву; обезпечитись можна через «Дністеръ» в Товариствї взаїмних обезпечень в Краковї після вських можливих комбїнацій.

Згадає Товариство приймає вклади до опроцентованя від членів і третїх осіб по 4%.

Удїл членскїй вносивть 50 кор., вписове 2 кор.

Членом бути і позичку дістати може тїлько член обезпечений в «Дністеръ».

Інформацій удїляє Дирекція листовно або агєнти Товариства взаїмних обезпечень «Дністеръ».

Артистичне заведење ритовниче малярства шильдів, відливаня, таблиць, вирїб печаток кавчукових і великий вибр кавчукових друкарєнь

Генрик Шапіра

Львів, ул. Копєрника ч. 3 (побїч аптеки Вл. Мїколяша).

Виконує дуже красно всїлякі роботи, а іменно: печатки кавчуковї і металевї для громад і урядів парохїяльних. Шильди мальованї на шклї, деревї, блясї та полотнї. Всїлякі лякерованя, позолочуваня хрестів. Таблицї і шильди лянї з ріжних металїв, таблицї нагробнї і назви улиць, числа на домп.

Ґравури на металю та дорогих камїнях, печатки, штанци, відзнаки, букви, монограми, герби і ґузики до упряжи та лібернї. Марки печатковї, бляшки шпунт. для броварїв. Нуморатори і стемплї на датум. Обцяги до пльомб, шабльони. Краска до печаток та хемїчна краска до білизни.

Цїнники даром і франко.

Вєдїлякі

КУПОНИ

вильсованї

цїнні папєрї

виплачує без потрєчених провїзїї або копїтїв

Контора вимїни

Ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.